

AI@MEDIATORS

ETIŠKOS PRAKTIKOS VADOVAS DĖL DI NAUDOJIMO ŠVIETIMO SISTEMOJE EUROPOJE

GRAFINIS DIZAINAS
IDEC S.A.

AI.MEDIATORS

AI@MEDIATORS

@AI.MEDIATORS

WWW.AIMEDIATORSPROJECT.EU

APIE MŪSŲ PROJEKTĄ

DIRBTINIS INTELEKTAS (DI) KEIČIA DAUGYBĖ MŪSŲ GYVENIMO ASPEKTŲ, O JO POVEIKIS ŠVIETIMUI LABAI REIKŠMINGAS, YPATINGAI PAAUGLIAMS, KURIE YRA PAŽEIDŽIAMSI TIEK DĖL RIZIKOS, TIEK DĖL JO TEIKIAMOS NAUDOS. DI SUTEIKIA TOKIĄ NAUDĄ KAIP VISUOTINĖ PRIEIGA PRIE INFORMACIJOS, INTELEKTUALIOS MOKYMO(SI) SKISTEMOS, VIRTUALŲS PAGALBININKAI IR ADMINISTRACINIŲ UŽDUOČIŲ AUTOMATIZAVIMAS. ŠIOS NAUDOS GALI PAGERINTI ŠVIETIMĄ, TAČIAU LABAI SVARBU ATIDŽIAI VERTINTI IR STEBĖTI DI SUKELIAMUS POKYČIUS, KAD BŪTŲ IŠVENGAT NEIGIAMŲ PASEKMIŲ VISUOMENĖS ELGESIUI IR MĄSTYMOUI.

ŠIS VADOVAS SUTEIKIA MOKYTOJAMS, BESIMOKANTIEMI IR PEDAGOGAMS REIKALINGAS PRIEMONES, PADEKANČIAS SUPRASTI PAGRINDINES SU DI SUSIJUSIAS PROBLEMAS. JIS PABRĖŽIA, KAIP SVARBU KURTI IR NAUDOTI DI ETIŠKAI BEI ATSAKINGAI, REMIANTIS DEMOKRATINĖMIS VERTYBĖMIS IR ŽMOGAUS TEISĖMIS, IR IMTIS PRIEMONIŲ, KAD JO NAUDA BŪTŲ MAKSIMALI, O RIZIKA – MINIMALI.

PASTARUOSIUS DU DEŠIMTMEČIUS JAUNIMO SOCIALINEI SAVEIKAI ĮTAKĄ DARĖ INTERETO NAUDOJIMAS, YPAČ SOCIALINIAI TINKLAI, DĖL GILIOS TELEKOMUNIKCIJŲ TRANSFORMACIJOS XXI AMŽIUJE. PRIEIGA PRIE INTERNETO IR TOKIŲ PLATFORMŲ KAIP "FACEBOOK", "INSTAGRAM" IR "TIKTOK" SUKŪRĖ NAUJAS SOCIALIZACIJOS FORMAS, KURIOS GALI ATKARTOTI TRADICINĮ SMURTINĮ ELGESĮ, TOKĮ KAIP PATYČIOS IR SEKSIZMAS, ARBA SUKELTI NAUJUSŽALINGUS ELGESIO TIPUS, PAVYZDŽIUI, PRIKLASUOMYBĘ NUO INTERNETO. ŠIĄ DINAMIKĄ FORMUOJA NAUJOS KOMUNIKACIJOS FORMOSIR SOCIALINIŲ TINKLŲ STRUKTŪRA.

PATYČIOS INTERNETE SOCIALINIUOSE TINKLUOSE APIBRĖŽIAMOS KAIP TYČINIS IR PRIEŠIŠKAS ELGESYS, KAI ASMŪO AR GRUPĖ NAUDOJASI SOCIALINIAIS TINKLAIS PAKARTOTINAI SIŪSDAMI AGRESYVŲ TURINĮ, SIEKDAMI PAKENKTI AR SUKELTI DISKOMFORTĄ TIKSLINIAM ASMENIUI. ŠIS PATYČIŲ TIPAS DAŽNAI SIEJAMAS SU PROBLEMINIU INTERNETO NAUDOJIMU. PATYČIŲ INTERNETE AUKOMS GALI PASIREIKŠTI TOKIE SIMPTOMAI KAIP DEPRESIJA, NEMIGA, BENDRAS IR SOCIALINIS NERIMAS, ŽEMA SAVIVERTĖ, VIENIŠUMO JAUSMAS, NEPASITENKINIMAS GYVENIMU, MOKYKLOS NELANKYMAS, KONCENTRACIJOS STOKA, GĖDOS IR KALTĖS JAUSMAI, SAVIŽUDYBĖS MINTYS IR ASOCIALUS ELGESYS AR KITI SIMPTOMAI.

AI@MEDIATORS

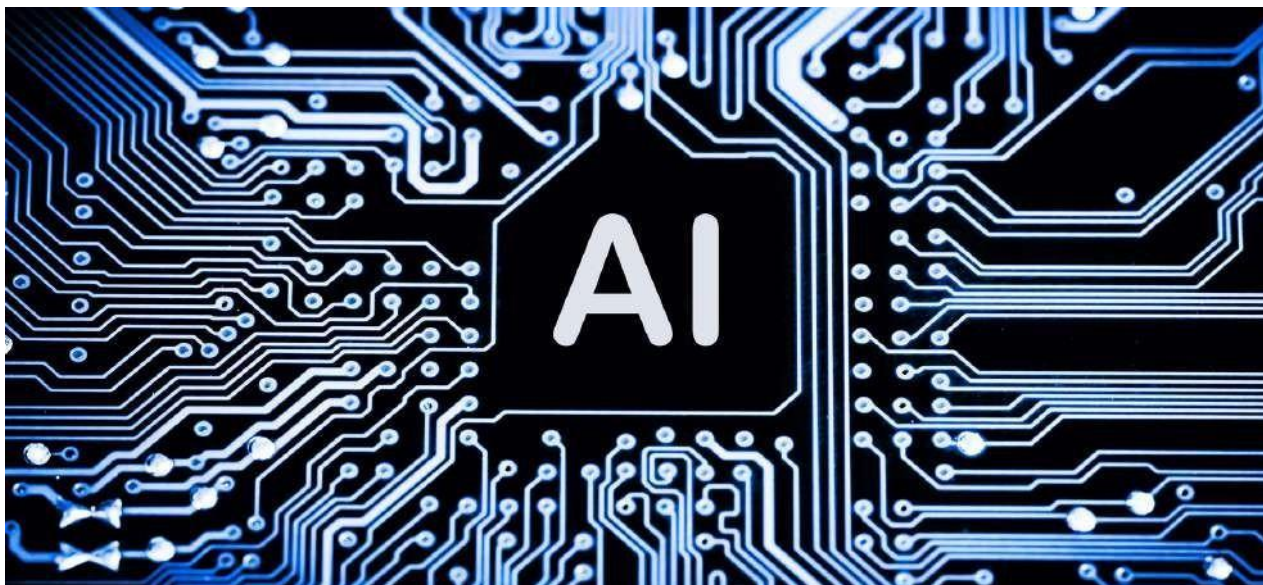

PATYČIŲ INTERNETE VYKDYTOJAMS TAIP PAT BŪDINGAS GEROKAI DIDESNIS NEPASITENKINIMAS GYVENIMU, ŽEMA SAVIVERTĖ, DEPRESIJA, PARANOJA, NERIMAS, PSICHOTIZMAS, TARPASMENINIS JAUTRUMAS, PRIEŠIŠKUMAS, SAVIŽUDYBĖS MINTYS, NARKOTIKŲ VARTOJIMAS IR NUSIKALSTAMA VEIKLA, LYGINANT SU TAIS, KURIE NEDALYVAUJA PATYČIOSE INTERNETE. PATYČIŲ INTERNETE ELGESYS GALI PASIREIKŠTI ĮVAIRIAIS BŪDAIS. TIESIOGINIU BŪDU TAI – ĮŽEIDIMAI, GRASINIMAI, ŠANTAŽAS, SEKSUALINIS PRIEKABIIVIMAS AR VIEŠAS PASMERKIMAS, KAI DALYVAUJA DIDELIS ŽMONIŲ SKAIČIUS. NETIESIOGINIU BŪDU PATYČIOS INTERNETE GALI APIMTI ĮVAIRIAS FORMAS PVZ.: GANDŲ SKLEIDIMĄ, JAUTRAUS TREČIŲJŲ ASMENŲ TURINIO ATSKLEIDIMĄ BE JŲ SUTIKIMO ARBA ASMENS NUSTŪMIMĄ NUO SOCIALIZACIJOS (MARGINALIZACIJĄ).

ŠIAME KONTEKSTE PATYČIOSE INTERNETE IŠSKIRIAMI TRYS PAGRINDINIAI VEIKĖJAI: AUKA, KURI YRA SMURTINIO ELGESIO TAIKINYS; AGRESORIUS, KURIS YRA TAS, KURIS VYKDO SMURTINĮ ELGESĮ; IR STEBĖTOJAI, KURIE TAMPA PATYČIŲ INTERNETE LIUDININKAIS TIESIOGIAI JOSE NEDALYVAUDAMI, VEIKDAMI KAIP ŽIŪROVAI. PASTARIEJI GALI BŪTI SKIRSTOMI Į DALYVIUS (PADEDANČIUS AGRESORIUI AR AUKAI) IR NEDALYVAUJANČIUS. SVARBU PAŽYMĖTI, KAD ŠIE VAIDMENYS NĖRA STATIŠKI, NES DAUGUMA PATYČIŲ INTERNETE SITUACIJOSE DALYVAUJANČIŲ ASMENŲ SKIRTINGU METU GALI ATLIKTI VISUS TRIS VAIDMENIS. NEPRIKLUSOMAI NUO PRISIIMTO VAIDMENS, GALIMA SPRĘSTI PATYČIŲ INTERNETE PROBLEMĄ IŠ ĮVAIRIŲ PERSPEKTYVŲ, SIEKiant JĄ UŽKIRSTI IR SUMAŽINTI IDENTI.

PATYČIŲ INTERNETE KONTEKSTE DI GALI BŪTI GALINGAS ĮRANKIS KOVOJANT SU ŠIA PROBLEMA. DI ALGORITMAI GALI REALIU LAIKU ANALIZUOTI DIDŽIULIUS DUOMENŲ KIEKIUS, SIEKDAMI NUSTATYTI ŽEMINANČIO ELGESIO MODELIOUS IR LEISTI IŠ ANKSTO Į JUOS ĮSIKIŠTI. BE TO, DI SISTEMOS GALI TEIKTI PARAMĄ AUKOMS PER POKALBIŲ ROBOTUS, TEIKIANČIUS PATARIMUS IR IŠTEKLIUS, TAIP PAT APTIKTI EMOCINIO NERIMO POŽYMIUS ŽINUTĖSE IR INTERNETO ĮRAŠUOSE. ŠIE GEBĖJIMAI GALI PADĖTI SUKURTI PATIKIMESNĘ IR DIDESNĘ APSAUGĄ UŽTIKRINANČIĄ MOKYKLOS APLINKĄ, PRISIDEDANČIĄ PRIE KOVOS SU PATYČIOMIS INTERNETE IR MOKINIŲ GEROVĖS GERINIMO.

TOLIAU PATEIKIAMAS PRINCIPŲ RINKINYS SU ORIENTACINIAIS KLAUSIMAIS, GALINČIAIS PADĖTI NUSTATYTI SPRAGAS IR STIPRIĄS PUSES, JEI JUMS REIKIA NAUDOTI DIRBTINĮ INTELEKTĄ SAVO MOKYKLOJE. ATMINKITE, KAD ŠIE KLAUSIMAI NĖRA GALUTINIAI, O TIK PAGALBA TINKAMAI ETIKOS PRAKTIKAI, KURIĄ TURĖTUMĖTE PRITAIKYTI PRIE SAVO MOKYKLOS APLINKYBIŲ.

AI@MEDIATORS

ŽALOS PREVENCIJA

DIRBTINIO INTELEKTO KŪRIMAS IR NAUDOJIMAS KOVAI SU PATYČIOMIS INTERNETE NETURI SUKELTI ŽALOS (PSICHOLOGINĖS, FIZINĖS, SOCIALINĖS, EKONOMINĖS IR KT.) MOKINIAMS, TĖVAMS, MOKYTOJAMS AR BET KOKIAM KITAM DI SISTEMĄ NAUDOJANČIAM ASMENIUI. ŠTAI KODĖL GALIMA JO NAUDOJIMO RIZIKA TURI BŪTI PAŠALINTA ARBA SUMAŽINTA IKI MINIMUMO.

- AR MOKYTOJAI APTARĖ TRUMPALAIKĘ ŽALĄ, KURIĄ GALI SUKELTI DI NAUDOJIMAS? O ILGALAIKĘ?
- AR DI NAUDOJIMAS KENKIA VEIKLAI, KURI YRA SVARBI MOKINIO VYSTYMUISI?
- AR JIS GALI KELTI PAVOJŲ ASMENS FIZINEI AR PSICHINEI SVEIKATAI BEI JO TARPASMENINIAMS SANTYKIAMS?
- AR ŽINOME, KIEK PROGRAMA GALI KLYSTI ARBA „HALIUCINUOTI“?
- AR DI SISTEMOS NAUDOJIMAS SKATINA PAAUGLIUS JAUSTIS DEMOTYVUOTAI MOKANTIS / NAUDOJANTIS SKAITMENINIAIS ĮRANKIAIS / MAŽIAU DALYVAUTI SOCIALINIUIOSE SANTYKIUIOSE?

PRAKTINIS PAVYZDYS: KOVAI SU PATYČIOMIS INTERNETE GALIMA NAUDOTI PROGRAMAS, KURIOSE YRA GRUPINIŲ POKALBIŲ FUNKCIJA, KUR MOKINIAI GALI KEISTIS ĮŽEIDIMAI. MOKYTOJAI TURI TAI NUMATYTI IŠ ANKSTO, KAD GALĖTŲ ĮVERTINTI, KAIP SU TUO TVARKYTIS. TAIP PAT REIKĖTŲ STEBĖTI TRUMPALAIKĮ IR ILGALAIKĮ POVEIKĮ TAM, KAIP TAI KEIČIA ASMENŲ ELGESĮ, NES YRA MOBILIŲJŲ PROGRAMĖLIŲ – SU DI AR BE JO – KURIOS SUKELIA PRIKLAUSOMYBĘ, IR TODĖL NEBŪTŲ REKOMENDUOJAMOS KOVAI SU PATYČIOMIS INTERNETE.

GEROVĖS PRINCIPAS

DI ĮRANKIO TAIKYMAS TURĖTŲ REIKŠTI NE TIK ŽALOS NEBUVIMĄ, BET IR ŽMOGAUS BŪKLĖS GERINIMĄ – TIEK FIZINĮ, PROGINĮ, SOCIALINĮ, TIEK EMOCINĮ ASPEKTĄ. PATI KOVA SU PATYČIOMIS INTERNETE PATEISINA PRINCIPĄ, TAČIAU TURIME ATSIŽVELGTI Į NUMATYTŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMĄ:

- AR DI TAIKYMAS SKIRTAS KONKREČIAM MOKINIŲ GEROVĖS ASPEKTUI? AR JIS PASIEKIA TIKSLĄ?
- AR TAIKYMAS GERINA MOKINIO TARPASMENINIUS SANTYKIUS?
- VERTINANT SĄNAUDAS IR NAUDĄ, AR PROGRAMOS NAUDOJIMAS PASITEISINA BESIMOKANČIOJO GEROVĖS POŽIŪRIU IR AR ŠIOS SĄNAUDOS NEDARO DIDELĖS ŽALOS ASMENS INTEGRALUMUI?
- AR, VERTINANT DIRBTINIO INTELEKTO PROGRAMOS NAUDOJIMO LAIKO IR PASTANGŲ SĄNAUDAS, JOS TEIKIAMA NAUDA INDIVIDUI IR VISUOMENEI YRA KUO EFEKTYVESNĖ?
- AR DI SISTEMA SKATINA AIŠKIĄ IR NESMURTINĘ KOMUNIKACIJĄ TARP MOKINIŲ BEI SU SUAUGUSIAISIAIS (MOKYTOJAI, PERSONALU, TĖVAIS)?

PRAKTINIS PAVYZDYS: MOKYKLA GALĖTŲ ĮDIEGTI DI VEIKIANTĮ POKALBIŲ ROBOTĄ, TEIKIANTĮ EMOCINĘ PARAMĄ IR ĮVEIKOS STRATEGIJAS MOKINIAMS, BENDRADARBIUJANT SU MOKYKLOS PSICHOLOGAIS.

PAGARBA ŽMOGAUS AUTONOMIJAI

TAI REIŠKIA IŠLAIKYTI ASMENŲ GEBĖJIMĄ BESĄLYGIŠKAI VEIKTI PAGAL SAVO PAČIŲ SPRENDIMUS, BE IŠORINIO SPAUDIMO, IR BŪTI ATSAKINGIEMS UŽ SAVO ELGESĮ.

- AR DI PROGRAMĖLĖJE YRA PRIKLAUSOMYBĘ SUKELIANČIŲ ELEMENTŲ?
- AR IŠ SUSIJUSIŲ ASMENŲ BUVO GAUTAS INFORMUOTAS SUTIKIMAS?
- AR DI PROGRAMĖLĖS NAUDOJIMAS YRA PRIVALOMAS BESIMOKANČIAJAM, IR AR YRA ALTERNATYVA?
- AR MOKINIAI JAUČIA, KAD GALI NEVARŽOMAI SĄVEIKAUTI SU PROGRAMĖLE, AR JIE JAUČIASI STEBIMI?
- AR BESIMOKANTIEJI TURI ASMENĮ, Į KURĮ GALI KREIPTIS KILUS KLAUSIMŲ DĖL DI TAIKymo NAUDOJIMO?

PRAKTINIS PAVYZDYS: PRIEŠ DIEGDAMA DI SISTEMĄ KOVAI SU PATYČIOMIS INTERNETE, MOKYKLA TURĖTŲ GAUTI MOKINIŲ IR TĖVŲ INFORMUOTĄ SUTIKIMĄ, PAAIŠKINDAMA JOS TIKSLĄ IR NAUDOJIMĄ. DI TURĖTŲ BŪTI SUKURTAS TAIP, KAD BŪTŲ NEĮKYRUS, UŽTIKRINANT, KAD MOKINIAI GALĖTŲ ATSIŠAKYTI NAUDOTIS, JEI JAUČIASI NEPATOGIAI, TAIP GERBIANT JŲ AUTONOMIJĄ.

NEDISKRIMINAVIMAS

TAI MORALINĖ PAREIGA UŽTIKRINTI, KAD KOVAI SU PATYČIOMIS INTERNETE SKIRTOS DI SISTEMOS NEDISKRIMINUOTŲ NEPILNAMEČIŲ, (BE KITA KO) SUKURDAMOS NELYGEVERTĘ SITUACIJĄ DĖL : RASĖS, TAUTYBĖS, LYTIES, SEKSUALINĖS ORIENTACIJOS, RELIGIJOS AR POLITINIŲ ĮSITIKINIMŲ. YPATINGAS DĖMESYS TAIP PAT TURI BŪTI SKIRIAMAS SPECIALIESIEMS POREIKIAMS, KURIŲ GALI TURĖTI KAI KURIE MOKINIAI, KAD GALĖTŲ DALYVAUTI.

- AR DI GALI NAUDOTIS VISI BESIMOKANTIEJI BEVEIK BE JOKIŲ TECHNOLOGINIŲ KLIŪČIŲ?
- AR DI GALI BŪTI PRITAIKYTAS NEGALIAJŲ AR SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ TURINTIEMS MOKINIAMS?
- AR DI NAUDOJIMO NAUDA YRA TEISINGA VISIEMS JŲ NAUDOJANTIEMS MOKINIAMS?
- AR DI BUVO MOKOMAS NEŠALIŠKAI, KAD NEDISKRIMINUOTŲ JOKIOS GRUPĖS?
- AR ĮDIEGTI MECHANIZMAI, LEIDŽIANTYS APTIKTI GALIMUS ŠALIŠKUMUS IR DISKRIMINACIJĄ DI NAUDOJIME AR DI VEIKLOS REZULTATUOSE?

PRAKTINIS PAVYZDYS: TAIKYMAS TURI BŪTI IŠVERSTAS Į KUO DAUGIAU KALBŲ, KAD VISIEMS MOKINIAMS BE IŠIMTIES BŪTŲ UŽTIKRINTAS ĮTRAUKTUMAS IR PRIEIGA PRIE TAIKymo.

AI@MEDIATORS

SKAIDRUMAS

DIDESNIS SKAIDRUMAS PRISIDEDA PRIE TAIKESNĖS, TEISINGESNĖS, DEMOKRATIŠKESNĖS IR ĮTRAUKESNĖS VISUOMENĖS KŪRIMO, NES SUTEIKIA GALIMYBĘ VISUOMENINEI VYKDYTI KONTROLĘ IR MAŽINA KORUPCIJĄ BEI DISKRIMINACIJĄ. JIS GRINDŽIAMAS TUO, KAD NAUDOTOJAI TURI BŪTI AIŠKIAI IR SUPRANTAMAI INFORMUOJAMI APIE DI NAUDOJIMĄ IR VISA, KĄ JIS APIMA

- AR DI TAIKYMAS AIŠKIAI PARODO, KAD JIS NAUDOJA DI IR KAIP JIS VEIKIA?
- AR MOKINIAI, TĖVAI IR MOKYTOJAI ŽINO, KOKIE DUOMENYS RENKAMI IR KOKIU TIKSLU?
- AR VISI SUSIJĘ ASMENYS ŽINO, KOKIA YRA DI NAUDOJIMO RIZIKA IR RIBOTUMAI?
- KOKIUS MECHANIZMUS MOKYKLA TAIKO, KAD ŽINOTŲ, AR DI SISTEMA VEIKIA TINKAMAI?
- AR MOKYTOJAI IR (ARBA) MOKINIŲ ATSTOVAI ŽINO, KODĖL DI PATEIKIA BŪTENT TOKIUS REZULTATUS?

PRAKTINIS PAVYZDYS (SKAIDRUMAS): MOKINIAI PRIEŠ NAUDODAMI DI PROGRAMĖLĘ INFORMUOJAMI APIE JOS VEIKIMĄ, NAUDĄ, RIZIKĄ IR RIBOTUMUS. ŠIS SAŽININGUMO PARODYMAS JAU YRA BŪDAS UGDYTI MOKINIŲ VERTYBES, KURIANT PASITIKĖJIMĄ. KUO DIDESNIS PASITIKĖJIMAS TOKIA DI PROGRAMA, TUO JI DAŽNIAU NAUDOJAMA IR TUO VEIKSMINGESNE JI TAMPA KOVOJANT SU PATYČIOMIS INTERNETE.

AKTYVI ATSAKOMYBĖ

TAI ETINIS ĮSIPAREIGOJIMAS, KURIO REIKALAUJAMA IŠ SOCIALINIŲ VEIKĖJŲ, DALYVAUJANČIŲ KURIANT, PLATINANT IR ĮGYVENDINANT ŠIAS PROGRAMAS. ŠIE SOCIALINIAI VEIKĖJAI TURI NUMATYTI, KAIP SUMAŽINTI AR PAŠALINTI BET KOKIĄ RIZIKĄ, KURIĄ ŠIOS TECHNOLOGIJOS GALI KELTI PAAUGLIAMS, NES PATI DI PROGRAMA NEGALI SUPRASTI ŠALIŠKUMŲ AR GALIOS SKIRTUMŲ, KURIUOS JI GALI SUKELTI, IR GALI NETYČIA PASKATINTI KIBERNETINIŲ PATYČIŲ SITUACIJAS.

- AR YRA TECHNINĖ KOMANDA, ATSAKINGA UŽ MOKINIŲ DUOMENŲ SAUGOJIMĄ, SAUGUMĄ IR TVARKYMĄ?
- AR BUVO PARENGTA INFORMUOTO SUTIKIMO FORMA TĖVAMS IR MOKINIAMS, PAAIŠKINANTI DI NAUDĄ, RIZIKĄ IR RIBOTUMUS?
- JEI NAUDOJAMA IŠORINĖ PROGRAMINĖ ĮRANGA, AR ŽINOMAS JOS PATIKIMUMAS?
- AR YRA REGULIARIAI RENGiami SUSITIKIMAI, SIEKiant ĮVERTINTI, AR PROGRAMA ATITINKA MINIMALIUS REIKALAVIMUS IR AR NEBUVO NUSTATYTOS PROBLEMOS?
- AR YRA ASMUO, TEISIŠKAI ATSAKINGAS ĮVYKUS INCIDENTUI?

PRAKTINIS PAVYZDYS (AKTYVI ATSAKOMYBĖ): MOKYKLOS RENGIA MĖNESINIUS SUSITIKIMUS, SIEKDAMOS IŠNAGRINĖTI DI ĮRANKIO POVEIKĮ MOKINIŲ ELGESIUI. JOSE APTARIAMOS KYLANČIOS PROBLEMOS IR ATLIEKAMI BŪTINI PAKOREGAVIMAI, SIEKiant užTIKRINTI, KAD ĮRANKIS BŪTŲ NAUDOJAMAS ETIŠKAI IR VEIKSMINGAI. TOKS AKTYVUS POŽIŪRIS PADEDA IŠLAIKYTI SAUGIĄ IR PALAIKANČIĄ MOKYMOSI APLINKĄ.

SUPRANTAMAS PAAIŠKINIMAS

TAI GEBĖJIMAS SUPRANTAMAI PAAIŠKINTI, KĄ DARO DI SISTEMA, SU KOKIO TIPO DUOMENIMIS DIRBA, KOKIEMS TIKSLAMS TARNAUJA IR SU KOKIA GALIMA RIZIKA SUSIDURIA. BE ŠIO MINIMALAUS SUPRATIMO NAUDOTOJUO (MOKINIO, TĖVŲ, MOKYTOJO) SUTIKIMAS NEGALI BŪTI IŠ TIKRO "INFORMUOTAS", NES NAUDOTOJAS NEŽINO, SU KUO SUTINKA. KALBAMANE APIE VISŲ TECHNINIŲ DETALIŲ PATEIKIMĄ, O APIE PAGRINDINIŲ ASPEKTŲ PRISTATYMĄ SUPRANTAMU BŪDU.

- KOKIE MOKINIŲ DUOMENYS (TEKSTAS, BALSAS, VAIZDAS, MOKYMOSI REZULTATAI, ELGESYS) RENKAMI ŠIAME ĮRANKYJE, IR KOKIU TIKSLU?
- KAIP GALIU PAAIŠKINTI ŠĮ DUOMENŲ NAUDOJIMĄ SKIRTINGO AMŽIAUS MOKINIAMS JIEMS SUPRANTAMAI ŽODŽIAIS?
- AR TĖVAI/GLOBĖJAI GAVO SUPRANTAMĄ PAAIŠKINIMĄ IR AR TURI GALIMYBĘ ATSIŠAKYTI AR APRIBOTI ĮRANKIO NAUDOJIMĄ?
- KOKIAS PAGRINDINES NUSTAYTAS RIZIKAS (PRIVATUMAS, PRIKLAUSOMYBĖ, STIGMATIZACIJA NAUDOJANT AUTOMATIZUOTUS PROFILIUS) TURĖČIAU APTARTI SU MOKINIAIS IR TĖVAIS?
- KAIP GALIU PADĖTI MOKINIAMS PATIEMS PASTEBĖTI PROBLEMIŠKĄ DI NAUDOJIMĄ (PAVYZDŽIUI, REKOMENDACIJĄ, KURI JIEMS ATRODO NETEISINGA AR KEISTA)?

PRAKTINIS PAVYZDYS: PRIEŠ AKTYVINDAMI DI ĮRANKĮ, SUPRANTAMAI PAAIŠKINKITE MOKINIAMS: KĄ DARO ĮRANKIS; KOKS MOKINIO VAIDMUO; KAIP NAUDOJAMI DUOMENYS; RIZIKAS (GALIMOS KLAIDOS, NETINKAMI PASIŪLYMAI, PRIKLAUSOMYBĖS NUO ĮRANKIO RIZIKA).

AKTYVUS DALYVAVIMAS

DI PROGRAMĖLIŲ NAUDOTOJAI NETURĖTŲ BŪTI LAIKOMI TIK PASYVIAIS SUBJEKTAIS – JIE TURI DALYVAUTI (AR BŪTI ATSTOVAUJAMI) KURIANT, PLĖTOJANT IR NAUDOJANT, KAD BŪTŲ IŠVENGTA PROBLEMŲ, KYLANČIŲ DĖL NAUJŲ DI SISTEMŲ SUKURIAMŲ SCENARIJŲ.

- AR PROGRAMĖLĘ SUKŪRĖ/PASIRINKO PATYS MOKINIAI PAGAL SAVO POREIKIUS.
- AR MOKINIAI BUVO INFORMUOTI AR APMOKYTI, KAIP GALĖTŲ EFEKTYVIAUSIAI PASINAUDOTI DI?
- AR MOKYTOJAI ŽINO, KAIP VEIKIA PROGRAMĖLĖS IR KOKS JŲ VAIDMUO?
- AR TĖVAI ŽINO, KAIP VEIKI PROGRAMĖLĖS? AR JIE TURI KOKĮ NORS VAIDMENĮ?
- AR PROGRAMĖLĘ IŠBANDĖ IR REKOMENDAVO MOKINIŲ INTERESAMS ATSTOVAUJANTI INSTITUCIJA?

PRAKTINIS PAVYZDYS: TURĖTŲ VYKTI MOKYTOJŲ IR MOKINIŲ KOMUNIKCIJA, SIEKiant SUŽINOTI, KAIP VYKSTA PATYČIOS INTERNETE, KOKIOS JŲ PASEKMĖS, IR KAIP PASIRINKTI GERIAUSIĄ DI TAIKYMĄ KOVAI SU PATYČIOMIS INTERNETE.

PRIVATUMAS

TAI ASMENŲ, YPAČ VAIKŲ IR PAAUGLIŲ, ASMENS DUOMENŲ APSAUGA NUO NETEISĖTO RINKIMO, NAUDOJIMO IR TVARKYMO. DI ĮRANKIAI TURI NE TIK PAGRĮSTI, KAD JŲ RENKAMI DUOMENYS YRA TEISĖTI IR SKIRTI KONKRETIEMS TIKSLAMS, KURIEMS PRITARĖ VAIKAS IR TEISĖTAS GLOBĖJAS. JIE TAIP PAT TURI UŽTIKRINTI, KAD NERENKA JOKIŲ KITŲ DUOMENŲ, IŠSKYRUS TUOS, KURIE BŪTINI KOVAI SU PATYČIOMIS INTERNETE.

- AR DI ATITINKA DUOMENŲ APSAUGOS NREGLEMENTUS IR KITUS PANAŠIUS TEISĖS AKTUS?
- AR ĮDIEGTA AIŠKI POLITIKA DUOMENŲ SAUGOJIMUI, PRIEIGAI IR DALIJIMUISI?
- AR ĮSTAIGOJE YRA TECHNICŲ SPECILISTŲ, GALINČIŲ PRISIIMTI ATSAKOMYBĘ UŽ SAUGUMO PAŽEIDIMŲ PREVENCIJĄ?
- AR TĖVAI, MOKYTOJAI IR MOKINIAI ŽINO, KOKIE DUOMENYS SAUGOMI, O KOKIE - NE?
- AR ĮMANOMA NERINKTI MOKINIŲ ASMENS DUOMENŲ ARBA JUOS NUASMENINTI?

PRAKTINIS PAVYZDYS: DUOMENYS SAUGOMI MOKYKLOS VADOVYBĖS SAUGOMAME SERVERYJE, KURIS NUOLAT ATNAUJINAMAS, KAD BŪTŲ APSAUGOTAS NUO GALIMŲ KIBERNETINIŲ ATAKŲ. KONFIDENCALIOS INFORMACIJOS ATSKLEIDIMO REIKĖTŲ VENGTI, NES JIS GALI SUKELTI DISKRIMINCIJĄ IR PATYČIAS SOCIALINIUOSE TINKLUOSE, TAIP SKATINANT PATYČIAS INTERNETE.

PAGARBA APLINKAI

DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMAS SUSIJĘS SU DIDELĖMIS ENERGIJOS SĄNAUDOMIS, TODĖL KŪRĖJAI IR PLATINTOJAI TURI ATSAKINGAI NAUDOTI DI KUO TVARIAU IR APLINKAI PALANKIAU, MAŽINDAMI JO POVEIKĮ APLINKAI IR DIDINDAMI J SĄNAUDŲ BEI NAUDOS SANTYKĮ.

- AR ĮSTAIGA ŽINO, KOKIOS YRA ŠIOS DI SISTEMOS DIEGIMO ENERGETINĖS SĄNAUDOS, IR AR JAS GALIMA KOMPENSUOT TAUPANT KITUR?
- AR YRA BŪDAS PRAILGINTI DIRBTINĮ INTELEKTĄ NAUDOJANČIOS ĮRANGOS NAUDOJIMO TRUKMĘ AR PADIDINTI JOS EFEKTYVUMĄ?
- AR DI NAUDOJIMO PASEKMĖS PADEDA GERINTI VISUOMENĘ?
- AR ĮRANKĮ TEIKIANTI BENDROVĖ ĮRODO, KAD ĮRANKIS IR JO NAUDOJIMAS YRA APLINKAI PALANKŪS?

PRAKTINIS PAVYZDYS: PATIKRINKITE, AR DI SISTEMAS NAUDOJANTI ĮRANGA NAUDOJA ENERGIJĄ TAUPANČIAS PRIEMONES, BE TO, SKATINANT EMPATIŠKESNES, RŪPESTINGESNES IR KOLEKTYVINES VERTYBES, PAGERĖJA NE TIK KOVA SU PATYČIOMIS INTERNETE, BET IR VISUOMENĖS APLINKOSAUGINIS SĄMONINGUMAS .

AI@MEDIATORS

Co-funded by
the European Union

AČIŲ

ŠIS PROJEKTAS YRA FINANSUOJAMAS EUROPOS SĄJUNGOS. ŠIOJE SVETAINĖJE IŠREIKŠTOS NUOMONĖS IR POŽIŪRAI ATSPINDI TIK AUTORIŲ NUOMONĘ IR NEBŪTINAI SUTAMPA SU EUROPOS SĄJUNGOS AR ISPANIJOS TARPTAUTINIO ŠVIETIMO TARNYBOS (SEPIE) POŽIŪRIU. NEI EUROPOS SĄJUNGA, NEI NACIONALINĖ AGENTŪRA SEPIE NEGALI BŪTI LAIKOMOS UŽ TAI ATSAKINGOMIS.

PROJEKTO NUMERIS: 2023-1-ES01-KA220-SCH-000160237.

PARTNERIAI

Universidad de Alicante

AI@MEDIATORS

